

PITANJA I ODGOVORI U VEZI PROPISA POSTA U RAMAZANU

Pitanje: Šta se podrazumijeva pod ovim hadisom: “**Nema posta onaj ko nije odredio nijet (tj. ko nije zanijetio)**”, i kako se donosi nijet?

Odgovor: Nijet je namjera srca ka činu posta, i to je obaveza svakom muslimanu koji zna da je sutra ramazan u kojem mu je Allah propisao post.

Dakle, dovoljno je za nijet posta spoznaja njegove obaveznosti i rad na tome, kao što je dovoljno sjetiti se u sebi da će sutra postiti ako ne bude kakvih prepreka, isto kao i što je dovoljno konzumirati nešto od hrane za vrijeme sehura. Stoga, nema potrebe da se nijet izgovara za post niti za bilo koji drugi ibadet, jer mjesto nijeta je srce, a prisjećanje propisa nijeta je obaveza tokom cijelog dana tj. da ne zanijeti prekid posta niti njegovo rušenje. (Odgovorio na pitanje šejh Ibn Džibrin, rahimehullah)

Pitanje: Kakav je propis onog ko ne posti ramazan bez opravdanog razloga, uz napomenu da nije od onih koji negiraju njegovu obaveznost?

Odgovor: Ko prekine post u mjesecu ramazanu namjerno bez šerijatskog razloga, takav je učinio veliki grijeh i time ne postaje nevjernikom po ispravnijem govoru učenjaka. Na njemu je da se pokaje Uzvišenom Allahu uz nadoknadu posta. Mnogi dokazi ukazuju da ostavljanje posta nije veliki kufr ako nije porekao obaveznost posta, nego ga prekinuo iz lijenosti i nemara; na njemu je da nahrani siromaha za svaki dan ako zakasni sa nadoknadom do idućeg ramazana bez šerijatskog izgovora. (Odgovorio na pitanje šejh Ibn Baz, rahimehullah)

Pitanje: Kakav je propis osobe koja nešto pojede od hrane u toku ramazana i to namjerno, a zatim se pokaje Allahu; da li će mu Allah prihvatiti njegovo pokajanje?

Odgovor: Da, pokajanje će mu biti primljeno zbog riječi Allaha Uzvišenog: **“Ja ću sigurno oprostiti onome koji se pokaje i uzvjeruje i dobra djela čini, i koji zatim na Pravome putu istraje”**[1]. Kao i zbog drugih tekstova iz Kur’ana i sunneta. (Stalna komisija za fetve)

Pitanje: Kakav je propis osobe koja posti, a ostavlja namaz?

Odgovor: Ispravno je da osoba koja ostavi namaz namjerno biva nevjernikom i učinila je veliki kufr, i zbog toga mu post nije ispravan kao i ostali ibadeti sve dok se ne pokaje Allahu Uzvišenom, jer Allah, azze ve dželle, kaže: **“A da su oni druge Njemu ravnim smatrali, sigurno bi im propalo ono što su činili”**[2]. Kao i drugi ajeti i hadisi na ovu temu. (Odgovorio na pitanje šejh Ibn Baz, rahimehullah)

Pitanje: Ako čovjek posti samo u mjesecu ramazanu i klanja samo u mjesecu ramazanu, a ostavlja namaz čim se mjesec završi, da li takva osoba ima ikakve nagrade za post?

Odgovor: Namaz je sastavni dio islama i namaz je najpritrđeniji rukn (stub islama) nakon dva šehadeta. Namaz je obaveza za svakog pojedinca. Ko ga ostavi negirajući njegovu obavezu ili ostavi ga iz lijenosti i nemara, učinio je kufr, dakle, nije više musliman.

Što se tiče onih koji poste samo u ramazanu i klanjaju samo u ramazanu, to je pokušaj da se prevari Uzvišeni Allah. Kako li je loš narod koji zna za Allaha samo u ramazanu. Njihov post nije ispravan uz njihovo ostavljanje namaza mimo ramazana. (Stalna komisija za fetve)

Pitanje: Ja sam bolesna žena i prošli ramazan sam propuštala nekoliko dana i nisam postila, a i ne mogu ih nadoknaditi zbog svoje bolesti, pa koji je keffaret (otkup) za to? Također, nisam mogla postiti i ramazan ove godine, pa koji je keffaret za to?

Odgovor: Bolesniku koji teško podnosi post je propisano da ostavlja post, a kada ga Allah izliječi, nadoknadit će propuštene dane, jer Allah Uzvišeni kaže: **“A onome od vas koji bude bolestan ili na putu - isti broj drugih dana”**[3]. Nema problema u tome što nisi postila prošli ramazan sve dok si bolesna, jer je iftar (nepostenje) olakšica od Allaha bolesniku i putniku; a Allah Uzvišeni voli da se koriste Njegove olakšice kao što mrzi da se rade grijesi, i ti nemaš keffareta, ali kada te Allah izliječi naposti propuštene dane. Neka te Allah izliječi od svih bolesti i izbriše od nas i od tebe grijeha. (Odgovorio na pitanje šejh Ibn Baz, rahimehullah)

Pitanje: Kakvo je stanje trudnice i dojilje u ramazanu kada ne poste, te koliko je potrebno nahraniti sa rižom?

Odgovor: Nije dozvoljeno trudnici i dojilji da ne poste u toku ramazana osim uz šerijatski razlog, a ako ne poste zbog opravdanog razloga na njima je obaveza nadoknade zbog riječi Uzvišenog po pitanju bolesnika: **“A onome od vas koji bude bolestan ili na putu - isti broj drugih dana”**[\[4\]](#).

Ako je razlog ostavljanja posta strah za zdravlje djeteta, na njima je da uz nadoknadu posta nahrane i siromaha za svaki propušteni dan, bilo da se radi o pšenici, riži, datulama ili nečemu drugom od hrane. Neki učenjaci su stava da im nije propisano osim nadoknaditi post u svim slučajevima (tj. strah za sebe ili za dijete), jer za obaveznost nahranjivanja siromaha ne postoji dokaz iz Kur’ana i sunneta, a osnova je nepostojanje obaveznosti i odgovornosti osim uz dokaz za to, i ovo je mezheb imama Ebu Hanife, rahimehullah, i ovo je jako mišljenje. (Odgovorio na pitanje šejh Ibn Usejmin, rahimehullah).

Pitanje: Kada žena u menstrualnom ciklusu (hajzu) ili žena u postporođajnom periodu (nifasu) postane čista prije zore i ne okupa se sve do poslije zore, da li joj je post ispravan ili ne?

Odgovor: Da. Ispravan je post žene koja je bila u menstrualnom ciklusu i kada postane čista prije zore, a ne okupa se osim poslije zore. Isti slučaj važi i za ženu u nifasu, jer je ona tog trenutka od obveznika koji moraju da poste, i njena situacija je slična čovjeku koji osvane džunup, i njegov post je ispravan jer Uzvišeni kaže: **“Zato se sada sastajte sa njima u želji da dobijete ono što vam je Allah već odredio. Jedite i pijte sve dok ne budete mogli razlikovati bijelu nit od crne niti zore”**[\[5\]](#).

Pa kada znamo da je Allah dozvolio odnos sve do zore, neminovno je da će kupanje biti poslije zore.

Drugi dokaz je hadis Aiše, radijallahu anha: *“Poslanik, sallallahu ‘alejhi ve sellem, bi nekada osvanuo džunup kao rezultat odnosa i postio bi”*, tj. ne bi se kupao zbog dženabeta osim poslije nastanka zore. (Odgovorio na pitanje šejh Ibn Usejmin, rahimehullah).

Pitanje: Kada žena postane čista odmah nakon zore, da li će se taj dan kloniti svega što kvari post i smatrati da ga je ispostila ili je obavezna da ga nadoknadi?

Odgovor: Ako joj krv prestane izlaziti u toku nastanka zore ili malo prije toga post će biti ispravan, i to je dovoljno kao farz, pa makar se i ne okupala osim poslije zore. Ali ako joj krv nije prestala izlaziti sve do poslije zore, tog dana će se kloniti svega što kvari post, i taj dan joj se neće ubrajati, nego će ga nadoknaditi poslije ramazana. A Allah zna najbolje. (Odgovorio na pitanje šejh Ibn Džibrin, rahimehullah).

Pitanje: Da li je ženi u nifasu (postporođajni period) obaveza da posti i klanja kada postane čista prije nego što prođe 40 dana?

Odgovor: Da. Kada žena koja je u nifasu postane čista prije nego se navrši 40 dana, obaveza joj je da posti ako bude u mjesecu ramazanu kao što joj je obaveza da klanja. (Odgovorio na pitanje šejh Ibn Usejmin, rahimehullah).

Pitanje: Kada žena u nifasu postane čista nakon sedmicu dana pa posti sa muslimanima nekoliko dana te joj se krv vrati ponovo; da li će prekinuti post u ovoj situaciji, te da li mora nadoknaditi prošle dane koje je postila i kao i one koje nije postila?

Odgovor: Kada žena u nifasu postane čista u toku četrdeset dana te zaposti nekoliko dana pa joj se krv vrati, kažemo da joj je post ispravan i na njoj je obaveza da ne klanja namaze i ne posti u danima u kojima se krv vratila, jer je to nifas i tako sve dok ne postane čista u potpunosti ili dok ne napuni četrdeset dana. Kada se navrši četrdeset dana na njoj je obaveza da se okupa pa makar vidjela krv i nakon toga jer četrdeset dana je kraj nifasa po ispravnijem mišljenju učenjaka, ali na njoj je obaveza da nakon toga uzima abdest za svaki namaz sve dok krvi nestane kao što je naredio Poslanik, sallallahu 'alejhi ve sellem, ženi u takvom stanju (mustehadi). Ali, ako krv poslije četrdeset dana bude u danima njenog menstrualnog ciklusa, ostavit će namaz i post i smatrat će tu krv krvlju menstruacije. (Odgovorio na pitanje šejh Ibn Baz, rahimehullah).

Pitanje: Da li je dozvoljeno odgoditi kupanje radi džunupluka do poslije zore? I da li je, isto tako, dozvoljeno ženi odgoditi kupanje radi menstruacije ili nifasa do poslije zore?

Odgovor: Kada žena vidi da je postala čista prije zore obavezna je da posti i nema smetnje da odgodi kupanje do poslije zore, ali uz napomenu da nema pravo da odgodi do izlaska sunca, nego je obavezna da se okupa i klanja prije toga. Isto tako i džunup, nije mu dozvoljeno da odgađa kupanje do poslije izlaska sunca, nego je obavezan da se okupa i klanja prije izlaska sunca, uz napomenu da muškarac mora da požuri sa tim kako bi prispio na sabah namaz u džema'tu. (Odgovorio na pitanje šejh Ibn Baz, rahimehullah).

Pitanje: Ako se desi da tokom dana u ramazanu iz žene izađe nekoliko kapi krvi i tako stalno do kraja mjeseca, da li će postiti? A ako posti, da li joj je post ispravan?

Odgovor: Da, post joj je ispravan, a što se tiče ovih kapi krvi, one ne znače ništa, jer je to krv koja izlazi iz vena, a do nas je došlo od Alije b. Ebi Taliba, radijallahu anhu, da je rekao: „Ove kapi su poput krvarenja iz nosa, nisu menstruacija“. Ovako se prenosi od njega, radijallahu anhu. (Odgovorio na pitanje šejh Ibn Usejmin, rahimehullah).

Pitanje: Kakav je propis čitanja Kur'ana za ženu u hajzu i nifasu gledajući u mushaf da bi učila napamet u stanjima prijeke potrebe, kao što je učenica ili učiteljica?

Odgovor: Nema smetnje za ženu u hajzu ili nifasu da uči ili čita Kur'an ako je radi potrebe kao što je učiteljica ili učenica koja redovno uči svoj vird (određeni dio) tokom noći ili dana, ali što se tiče čitanja u smislu da traži time nagradu i sevab za čitanje, bolje je da ne radi, jer veliki broj ili većina njih smatra da ženi u hajzu nije dozvoljeno čitati Kur'an. (Odgovorio na pitanje šejh Ibn Usejmin, rahimehullah).

Pitanje: Neke žene tokom ramazana namjerno uzimaju tablete za spriječavanje hajza i to s ciljem da ne moraju nadoknađivati propuštene dane nakon ramazana, pa da li je ovo dozvoljeno, a ako jeste, da li postoje pravila po kojima bi žene mogle to raditi?

Odgovor: Ono što smatram u ovom pitanju jeste da žena izbjegava ovakve stvari i da bude na onom na čemu ju je Allah Uzvišeni stvorio i odredio kćerkama Adema. Ova menstruacija ima mnogobrojne mudrosti Allaha u njenom postojanju i odgovarajuća je prirodi žene, pa ako spriječi hajz vanjskim utjecajem, nema sumnje da će kontraefekat biti štetan po tijelo žene, a Allahov Poslanik, sallallahu 'alejhi ve sellem, je rekao: „*Nema štete niti nanošenja iste*“. Ovo sve kada ne bi znali štetnost ovih tableta za maternicu žene kao što to kažu ljekari.

Dakle, ono što smatram ispravnim jeste da žene ne trebaju koristiti ove tablete, a Allahu hvala na Njegovoj odredbi i na Njegovoj mudrosti. Ako joj dođe hajz, prekinut će post i neće klanjati, a kada se očisti vratit će se postu i namazu, a kada se ramazan završi nadoknadit će ono što je propustila od dana. (Odgovorio na pitanje šejh Ibn Usejmin, rahimehullah).

Pitanje: Kakav je propis osobe koja je izvadila krv tokom posta u mjesecu ramazanu radi analize. Krv je izvađena iz desne ruke u srednjoj količini.

Odgovor: Analiza poput ove ne kvari post. To su stvari preko kojih se prelazi bez zastajanja, jer potreba za tim postoji i još se ne smatra od poznatih stvari u šerijatu koje kvare post. (Odgovorio na pitanje šejh Ibn Baz, rahimehullah).

Pitanje: Kakav je propis ako osoba koristi mirise tokom ramazanskog posta?

Odgovor: Nema smetnje u korištenju mirisa tokom ramazanskog posta, kao i da ih miriše. (Odgovorio na pitanje šejh Ibn Usejmin, rahimehullah).

Pitanje: Da li povraćanje kvari post?

Odgovor: Osobi koja posti se mnogo puta desi nešto u čemu nema namjeru (izbora) poput

ranjavanja, krvarenja iz nosa, povraćanja, gutanja vode ili čak benzina, ali sve bez svog izbora. Ove stvari ne kvare post, jer Poslanik, sallallahu 'alejhi ve sellem, je rekao: „*Koga nadvlada povraćanje takav neće nadoknađivati, a ko prouzrokuje povraćanje, taj neka nadoknadi*“. (Odgovorio na pitanje šejh Ibn Baz, rahimehullah).

Pitanje: Kakav je propis korištenja paste za zube i kapi za uši, nos i oči tokom posta?

Odgovor: Čišćenje zuba sa pastom ne kvari post kao što i misvak ne kvari, ali mora se biti opreznim da šta ne proguta. Pa ako se desi da nešto proguta bez namjere neće nadoknađivati taj dan. Isto tako i kapi za uši i oči po ispravnijem mišljenju učenjaka. Ali ako osjeti ukus kapi u grkljanu, nadoknaditi je preče ali nije obaveza, jer oči i uši u normalnim okolnostima nisu ulaz za hranu i piće. Međutim, što se tiče kapi za nos, to nije dozvoljeno jer se nos smatra ulazom poput usta. (Odgovorio na pitanje šejh Ibn Baz, rahimehullah).

Pitanje: Da li je dozvoljeno kuharu ili kuharici da tokom posta okusi hranu kako bi bio siguran u njenu ispravnost?

Odgovor: Nema smetnje u kušanju hrane radi potrebe tako što se stavi na vrh jezika kako bi se uvjerio u slanost ili slatkoću i slično tome, ali uz uslov da ništa ne proguta, nego će je sakupiti i izbaciti iz usta, i to mu, ako Allah da, neće pokvariti post. (Odgovorio na pitanje šejh Ibn Džibrin, rahimehullah).

Pitanje: Kada osoba spolno opći sa svojom suprugom tokom ramazanskog dana - muž je prisilio svoju suprugu na ovaj čin - uz napomenu da bračni par nije u stanju osloboditi iz ropstva niti da posti jer su zaokupirani poslom, pa da li je dozvoljeno samo da se nahrane siromasi, a ako jeste kolika je količina i vrsta hrane?

Odgovor: Kada osoba prisili suprugu na spolni odnos tokom posta, supruga nije obavezna učiniti keffaret niti napostiti taj dan, što je stav šejha ibn Usejmina. Međutim, većina islamskih učenjaka, a među njima i šejh ibn Baz, smatra da ipak žena treba nadoknaditi taj dan bez otkupa tj. keffareta.

Što se muža tiče, mora učiniti keffaret za spolni odnos kojeg je prouzrokovao i učinio tokom posta u ramazanskom danu. Keffaret ili iskup je osloboditi nekog iz ropstva, pa ako ne bude mogao neka posti dva mjeseca uzastopno, pa ako ne bude mogao ni to, neka nahrani šezdeset siromaha, a dokaz za to je hadis Ebu Hurejre, radijallahu anhu, koji se nalazi u dva Sahiha, i još je dužan da nadoknadi taj dan.

Pitanje: Kakav je šerijatski propis za post osobe koja čuje sabahski ezan ali još uvijek jede i pije?

Odgovor: Obaveza je na vjerniku da se kloni svega što kvari post poput jela i pića i drugog ako se uvjeri u nastupanje zore i to kada je post obaveza poput ramazana ili post zavjeta ili keffareta zbog riječi Allaha Uzvišenog: **“I jedite i pijte sve dok budete mogli razlikovati bijelu nit od crne niti zore, a potom upotpunite post, do noć”**[\[6\]](#).

Zato, kada čuje mujezina i zna da on ne uči ezan osim kada zora nastupi obavezan je da ostavi jelo i piće. Ako bi se desilo da mujezin uči ezan prije zore neće biti obavezan da ostavlja hranu i piće, nego može i jesti i piti sve do zore, ali ako ne bude znao stanje mujezina, da li je učio prije ili poslije, preče mu je da ostavi jelo i piće čim čuje mujezina, ali isto tako neće mu štetiti ako nešto popije ili pojede tokom ezana, jer se on još uvijek nije uvjerio u nastupanje zore.

Poznato je da osoba koja živi u gradu gdje je urbana sredina, puna rasvjete, ne može vidjeti nastanak zore svojim očima, ali zato neka radi po ezanu kojeg čuje i po sadašnjim vaktijama koje označavaju izlazak zore u sahat i minutu, a sve to shodno riječima Allahova Poslanika, sallallahu ‘alejhi ve sellem: *„Ostavi ono u što nisi siguran i radi po onom što jesi“*, i riječi: *„Ko se kloni sumnji taj je sačuvao svoju vjeru i čast“*. A od Allaha je sva potpora. (Odgovorio na pitanje šejh Ibn Baz, rahimehullah).

Pitanje: Da li pretjerivanje prilikom pripreme hrane iftara umanjuje nagradu posta?

Odgovor: Ne umanjuje nagradu posta jer haram djelo nakon završenog posta ne umanjuje njegovu nagradu, ali se može svrstati u značenje ajeta: **“I jedite i pijte, samo ne pretjerujte; On ne voli one koji pretjeruju”**[\[7\]](#). Dakle, pretjerivanje je samo po sebi haram, a ekonomičnost je pola imetka, a ako već imaju viška neka podijele sadaku, to je preče. (Odgovorio na pitanje šejh Ibn Usejmin, rahimehullah).

Pitanje: Kojom dovom doviti prilikom iftara?

Odgovor: Dova koja se prenosi od Abdullaha b. Omera da je Allahov Poslanik, sallallahu ‘alejhi ve sellem, prilikom iftarenja učio sljedeću dovu:

ذَهَبَ الظَّمَأُ وَابْتَلَّتِ الْعُرُوقُ وَنَبَتَ الْأَجْرُ إِن شَاءَ اللهُ

“Zeheb-z-zame’u ve-b-telleti-l-uruku ve sebeta-l-edžru in ša Allah - Nestala je žeđ, natopile su se žile, a nagrada je osigurana ako Allah da”[\[8\]](#), a poželjno je da postač dovi i svojim riječima za svoje dunjalučke i ahiretske potrebe bez ograničavanja samo na ovu dovu.

Pitanje: Da li je dozvoljeno čitati iz Mushafa tokom teravih namaza?

Odgovor: Nema smetnje u čitanju iz Mushafa tokom teravih namaza, jer je u tome prilika da vjernici poslušaju cijeli Kur'an tokom mjeseca i jer šerijatski dokazi iz Kur'ana i sunneta ukazuju na propisanost čitanja Kur'ana u namazu, i ovi dokazi obuhvataju čitanje iz Mushafa kao i učenje onoga što zna napamet. Pored toga, došlo je do nas da je Aiša, radijallahu anha, naredila svome oslobođenom robu Zekvanu da joj predvodi u noćnom namazu tokom ramazana, a on bi učio iz Mushafa. Ovu predaju je spomenuo Buhari u svome Sahihu. (Odgovorio na pitanje šejh Ibn Baz, rahimehullah).

Međutim, nije pohvaljeno da onaj koji klanja za imamom prati učenje imama iz Mushafa, osim ako postoji potreba za time, kao na primjer da imam odredi nekoga da prati njegovo učenje i upozori ga ili ispravi u slučaju da imam pogriješi. Razlog tome je što praćenje iz Mushafa okupira pažnju klanjača i utiče na njihovu skrušenost u namazu i razmišljanju o ajetima.

Pitanje: Kada postoji pregrada između ljudi i žena u džamiji, da li će se primjenjivati hadis Allahova Poslanika, sallallahu 'alejhi ve sellem: *"Najbolji safovi za ljude su prvi a najgori zadnji, a najbolji safovi za žene su zadnji a najgori su prvi"*, ili se neće primjenjivati tako da i prvi safovi za žene postanu najbolji.

Odgovor: Zadnji safovi su bolji za ženu zato što će tako biti dalje od ljudi, jer žena kada bude dalje od ljudi to biva bolje za nju i u tome je veće čuvanje njene časti kao i udaljenost od mogućnosti grijeha. Ali ako je musalla (mjesto za žene u džamiji) žena daleko od ljudi, odvojena zidom, gustom preprekom te prate imama tokom namaza preko zvučnika, ispravno je u ovoj situaciji da su najbolji safovi za žene prvi safovi, jer takvi safovi prednjače u prostoru i bliži su kibli i slično tome. (Odgovorio na pitanje šejh Ibn Džibrin, rahimehullah).

Pitanje: Šta je bolje za ženu, da klanja tokom ramazanskih noći u svojoj kući ili u džamiji, posebno u vremenima predavanja i vazova, te kakav je vaš savjet ženama koje klanjaju u džamiji?

Odgovor: Bolje joj je da klanja u svojoj kući zbog općenitosti riječi Poslanika, sallallahu 'alejhi ve sellem: *"Njihove kuće su za njih bolje"*, i zato jer izlazak žene često biva razlogom fitne u većini slučajeva, tako da ženino ostajanje kod kuće je bolje od izlaska do džamije, a što se predavanja i korisnih vazova tiče može dobiti putem video ili audio snimaka.

Međutim, savjetujem žene vjernice koje klanjaju u džamiji da izlaze iz svojih kuća bez razgolićavanja i ispoljavanja ukrasa, to jest da budu propisno odevene i nenamirisane. (Odgovorio na pitanje šejh Ibn Usejmin, rahimehullah).

Pripremio:

Prof. Ferid Aljović

^[1] Časni Kur'an, sura Tâ hâ, ajet 82.

^[2] Časni Kur'an, sura El - En'âm, ajet 88.

^[3] Časni Kur'an, sura El - Bekare, ajet 185.

^[4] Časni Kur'an, sura El - Bekare, ajet 185.

^[5] Časni Kur'an, sura El - Bekare, ajet 187.

^[6] Časni Kur'an, sura El - Bekare, ajet 187.

^[7] Časni Kur'an, sura El - A'râf, ajet 31.

^[8] Hadis bilježi Ebu Davud, br. 2357, a vjerodostojnim ga je ocijenio šejh Albani, rahimehullah.

PROPISI POSTA